

1 A bizonyítási teher

1.1 Melyek a bizonyítási teherre vonatkozó szabályok?

A bizonyítás tekintetében a görög jog „a fél az ügy ura” elvét (*archi tis diáthesis*) követi. Ennek megfelelően a bíróság kizárólag a fél kérelmére jár el, és kizárólag a felek által tett és bizonyított ténybeli állítások és az általuk benyújtott kérelmek alapján határoz. Az eljárási lépéseket – jogszabály eltérő rendelkezése hiányában – a felek indítványára kell megtenni. A feleknek csak azokat a tényeket kell bizonyítaniuk, amelyek hatással vannak az ügy eldöntésére, és amelyek szükségesek független követelésük vagy ellenkövetelésük alátámasztásához. A nem alátámasztott kérelmeket el kell utasítani.

1.2 Vannak-e olyan szabályok, amelyek bizonyos tények tekintetében mentesítenek a bizonyítási teher alól? Milyen esetekben? Lehetséges-e egy konkrét jogi vélelmet bizonyítással megdönteni?

Amennyiben jogszabály egy tény megállapításához bizonyítást ír elő, eltérő rendelkezés hiányában lehetséges az ellenbizonyítás. Azokat a tényeket, amelyek olyan mértékig ismertek, hogy nem állhat fenn észszerű kétség azok valóságtartalmát illetően, vagy amelyeket a bíróság más bírósági eljárásokból ismer, automatikusan figyelembe kell venni, és azokat nem szükséges bizonyítani. A bíróság bizonyítás nélkül, automatikusan figyelembe veszi az általános tapasztalatokat. A bíróság hasonlóképpen hivatalból figyelembe veszi más országok jogszabályait, szokásjogát és szokásait, ehhez azonban igényelhet bizonyítékokat, ha azokat nem ismeri.

1.3 Milyen mértékben kell a bíróságnak meggyőződnie valamely tényről ahhoz, hogy ítéletét e tény fennállására alapozza?

A bíróság szabadon mérlegeli a bizonyítékokat és saját mérlegelési jogkörében dönt arról, hogy a nyilatkozatokat igaznak fogadja-e el. Határozatában ismertetni döntésének indokait. Amennyiben jogszabály kimondja, hogy az ügyet kizárólag a valószínűségek mérlegelése alapján is el lehet dönteni – például ideiglenes intézkedésekre (*asfalistiká métra*) irányuló kérelmek esetén –, a bíróság nem köteles a bizonyításfelvételre, a bizonyítékok elfogadható formáira, valamint a benyújtható bizonyítékok bizonyító erejére vonatkozó szabályokat alkalmazni, de figyelembe vehet bármit, amit a tényekre vonatkozó véleményének kialakításához megfelelőnek ítél.

2 A bizonyításfelvétel

2.1 A bizonyításfelvétel minden esetben valamelyik fél kérelmére történik, vagy bizonyos esetekben a bíró maga is kezdeményezheti azt?

Főszabály szerint a bizonyítékot a felek indítványozzák és nyújtják be. A bíróság azonban hivatalból abban az esetben is elrendelheti a jogszabályban meghatározott bizonyíték benyújtását, ha arra a fél nem hivatkozott.

2.2 Ha a bíróság helyt ad a fél bizonyításfelvételre vonatkozó kérelmének, mik a következő lépések?

A bizonyításfelvételt követően a bíróság érdemben dönt az ügyben, kivéve, ha megállapítja, hogy a bizonyítékok elégtelenek, mely esetben további új bizonyítékok benyújtását rendelheti el.

2.3 Mely esetben utasíthatja el a bíróság a fél bizonyításfelvételre irányuló kérelmét?

Amennyiben megállapítja, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékok elégtelenek, vagy azokat a fél nem a jogszabályban meghatározott határidőn belül nyújtotta be.

2.4 Milyen bizonyítási eszközök léteznek?

A polgári perrendtartás (*Kódika Politikis Dikonomias*) szerinti bizonyítékok a beismerés, a szemle, a szakértői jelentések, az okiratok, a felek nyilatkozatai, a tanúvallomások, a vélelmek és az eskü alatt tett nyilatkozatok.

2.5 Milyen módon vehető fel a tanúk vallomása, és különbözik-e ez a szakértő tanúk meghallgatásától? Melyek az írásbeli bizonyítékok és a szakértői jelentések/vélemények benyújtásának szabályai?

A szakértők (*pragmatognómones*) a bíróság által feltett kérdésekre vonatkozó véleményeik elkészítésével segítséget nyújtanak a bíróságnak. Amennyiben szükséges, a bíróság felszólítja a szakértőket, hogy az egyes eljárási lépések vagy az összes eljárási lépés során legyenek jelen. Minden egyes bíróság jegyzéket vezet a szakértőkről. A jegyzékek elkészítésének és vezetésének módját az igazságügyi miniszter javaslata alapján elfogadott végzések határozzák meg. Az ügyben eljáró bíróság ellátja a szakértőket a feladataik teljesítéséhez szükséges utasításokkal, és meghatározza különösen azt, hogy a) szükségesnek tartja-e, hogy a szakértők részt vegyenek a bírósági eljárás valamely szakaszában, valamint hogy b) a szakvéleményt a bíróságon kell-e előadni, vagy azt a szakértőknek egyedül kell-e elkészíteniük. Az ügyben eljáró bíróság eltérő rendelkezése hiányában e hatásköröket a szakvéleményekkel kapcsolatos eljárási lépés megtételére felkért bíróság és a kijelölt bíróság (*entetalménos dikastis*) szintén gyakorolhatják. Amennyiben írásbeli véleményt kell készíteni, a bíróság meghatározza azt a határidőt, amelyen belül a szakértőknek be kell nyújtaniuk véleményüket. A bíróság vagy tanácsban történő bíráskodás esetén a bíróság elnöke a szakértő kérelmére meghosszabbíthatja a határidőt, ha a felek még nem kerültek megidézésre, és a szakértő véleménye szerint a rendelkezésre álló idő nem elegendő a vélemény elkészítéséhez. Amennyiben az ügyben több szakértő vesz részt, ők közösen teszik meg a szakvélemény elkészítéséhez szükséges lépéseket, és közösen készítik el írásbeli véleményüket. A szakértők bármelyik szakértő kérésére összeülnek. Az írásbeli véleményben be kell mutatni a szakértők által megtett lépéseket, valamint minden egyes szakértő indokolt álláspontját, és azt a szakértőknek alá kell írniuk. Amennyiben valamelyik szakértő nincs jelen a vélemény elkészítésénél vagy megtagadja annak aláírását, ennek is szerepelnie kell a véleményben. A szakértők vagy az általuk erre feljogosított személy az őket kijelölő bíróság hivatalához nyújtják be az írásbeli véleményt, és e tényt nyilvántartásba kell venni. Amennyiben a vélemény a kijelölt bíróság szerinti bíróság kérelme alapján eljáró bíróság hivatalához kerül benyújtásra, a jelentést haladéktalanul továbbítani kell az ügyben eljáró bíróság hivatalához. A bíróság minden esetben szabadon mérlegelheti a szakvéleményeket.

2.6 Van-e olyan bizonyítási mód, amely erősebb a többinél?

A fél által a bíróságon vagy a kijelölt bíró előtt tett szóbeli vagy írásbeli beismerés (*omologia*) az azt tevő féllel szembeni teljes értékű bizonyítéknak minősül; a bíróságon kívül tett beismeréseket a többi bizonyítékhoz hasonlóan szabadon lehet mérlegelni.

2.7 Van-e kötelezően előírt bizonyítási mód egyes tények bizonyítására?

A szerződéseket és a kollektív jellegű aktusokat nem lehet tanúvallomásokkal bizonyítani, ha az ügylet értéke meghaladja a 20 000 EUR-t, emellett a tanúvallomások nem fogadhatók el az okirati bizonyítékokkal szemben akkor sem, ha az ügylet értéke alacsonyabb mint 2 millió GRD vagy 20 000 EUR. A tanúvallomások elfogadhatók azonban a következő esetekben: a) ha a bizonyító erővel rendelkező dokumentum olyan kezdetleges bizonyítékul szolgál, amely valószínűsíti, hogy az ügylet megkötésre került („írásbeli bizonyítékkezdemény”, *archi éngrafis apódeixis*); b) ha a dokumentum bemutatása

elmaradásának fizikai vagy erkölcsi oka van; c) ha egyértelmű, hogy a dokumentumot elkészítették, de az véletlenül elveszett; d) ha a tanúvallomások az ügylet jellege vagy az annak megkötésével kapcsolatos különleges körülmények igazolják, különösen ha az ügylet kereskedelmi tevékenységet érint.

2.8 Kötelezi-e a jog a tanúkat a vallomástételre?

Minden személy, akit tanúként meg kívánnak hallgatni, köteles megjelenni és előadni az általa ismert tényeket. Amennyiben az érintett személy indokolatlanul nem jelenik meg, a bíróság felszólítja, hogy fizesse meg a távollétével okozott költségeket, emellett a bíróság pénzbírságot is kiszabhat.

2.9 Milyen esetben tagadhatják meg a vallomástételt?

A következő személyek jogosultak a vallomástétel megtagadására: 1. lelkeszek, jogászok, közjegyzők, orvosok, gyógyszerészek, ápolók, szülészek, ezek asszisztensei, valamint a fél jogi tanácsadói az olyan tények tekintetében, amelyeket a foglalkozásuk gyakorlása során ismertek meg; 2. a felek vér szerinti vagy házassággal, illetve örökbefogadással szerzett egyenes ági vagy oldalági rokonai a harmadik áig, kivéve, ha őket ugyanaz a kapcsolat fűzi mindegyik félhez, valamint a házastársak, korábbi házastársak és a jegyesek. Emellett a tanú nem köteles vallomást tenni 1. olyan tények tekintetében, amelyek miatt a tanú vagy a polgári perrendtartás 401. cikkének (2) bekezdése szerinti hozzátartozója által elkövetett jogsértéssel kapcsolatos eljárás indítható, vagy amelyek tekintetében sérülne a tanú vagy az említett személy jóhírneve, valamint 2. olyan tények tekintetében, amelyek szakmai titoknak minősülnek.

2.10 Alkalmazható-e szankció a tanúskodást megtagadó személlyel szemben, illetőleg a személy kényszeríthető-e a vallomástételre?

A tárgyaláson megjelenő, de a vallomástételt erre irányuló kötelezettsége ellenére megtagadó tanút a bíróság pénzbírság megfizetésére kötelezheti.

2.11 Van-e olyan személy, akitől nem szerezhető be tanúvallomás?

A következő személyeket nem lehet tanúként meghallgatni:

papok a gyónás során megismert tények tekintetében;

azok a személyek, akik a kérdéses esemény idején nem rendelkeztek az esemény megértéséhez szükséges beszámíthatósággal, vagy akik nem képesek beszámolni arról, amit érzékeltek;

azok a személyek, akik a kérdéses események idején olyan mentális zavarban szenvedtek, amely ténylegesen korlátozta ítélelképességüket és az akaratukat, vagy akik a meghallgatás idején ilyen állapotban vannak;

jogászok, közjegyzők, orvosok, gyógyszerészek, ápolók, szülészek, ezek asszisztensei, valamint a fél jogi tanácsadói az olyan tények tekintetében, amelyeket az őket titoktartásra kötelező foglalkozásuk gyakorlása során közöltek velük vagy ismertek meg, kivéve, ha a tényt megosztó és őket titoktartásra kötelező személy engedélyezi számukra a vallomástételt;

köztisztviselők és szolgálatot teljesítő katonák az olyan tények tekintetében, amelyekre vonatkozóan őket titoktartás terheli, kivéve, ha felelős felettesük engedélyezi számukra a vallomástételt;

a per eredményében érdekelt személyek.

2.12 Mi a bíró és a felek szerepe a tanú kihallgatásában? Milyen feltételekkel tehető tanúvallomás videokonferencia útján vagy egyéb technikai eszközök segítségével?

A meghallgatást megelőzően a tanú esküt tesz (amely lehet vallásos eskü vagy nyilatkozattétel). A tanúkat külön kell meghallgatni, és őket csak akkor lehet egymással vagy a felekkel szembesíteni, ha ez feltétlenül szükséges. A tanúk szóban adják elő bizonyítékaikat. A tanúknak nyilatkozniuk kell, hogy az általuk előadott bizonyítékokat hogyan ismerték meg, és híreszteléseken alapuló bizonyítékok esetében meg kell nevezniük azt a személyt, akitől az információt kapták. A bíróság megtilthatja a feleknek vagy jogi képviselőiknek, hogy a tanúknak kérdéseket tegyenek fel, ha azok nyilvánvalóan lényegtelenek vagy irrelevánsak, és akkor zárja le a tanú meghallgatását, amikor úgy véli, hogy a tanú minden általa ismert információt előadott a bizonyítandó tényekre vonatkozóan. A bíróság hivatalból vagy a felek kérelmére dönthet úgy is, hogy a konkrét esetben videokonferenciát kell alkalmazni. A bíróság azután dönt arról, hogy helyt ad-e egy ilyen kérelemnek, miután felmérte, hogy a technológia alkalmazására szükség van-e az eljárás eredményes lefolytatásához. Az ügy körülményeire tekintettel a bíróság jóváhagyhatja a videokonferencia iránti kérelmet és további garanciákat követelhet meg az eljárás megfelelő lefolytatása érdekében. A bírónak, a hivatalvezetőnek és a videokonferencián részt vevő egyéb személyeknek a tárgyalás tervezett időpontja előtt meg kell jelenniük a megfelelő termekben. A bíróság eseti alapon dönt arról, hogy a távoli helyszínen szükséges-e bíró részvétele. A berendezést a bíró vagy az erre felhatalmazott bírósági alkalmazott kezeli. Konzuli hatóság esetén a berendezést a küldöttségvezető által erre feljogosított személy kezeli. A videokonferencia útján történő meghallgatás lefolytatására a polgári perrendtartás érintett eljárási lépésre vonatkozó rendelkezéseivel összhangban kerül sor. A bíró határozza meg a termekben jelen lévő személyek számát. A bíró folytatja le a meghallgatást, és megadja a szükséges iránymutatást a két helyszínen jelen lévő személyek számára. A bíróság minden tagja és a tárgyaláson részt vevő összes személy – a meghallgatást vezető bíró engedélyével – jogosult kérdéseket feltenni a jelen lévő feleknek, tanúknak és szakértőknek. A bírót a távoli helyszínen lévő személy személyazonosságának megállapításában a hivatalvezető vagy a távoli helyszínen jelen lévő olyan személy segíti, akit erre a konzul felhatalmazott. A tárgyalást vezető bíró dönti el, hogy a videokonferencia mikor ér véget. A tanúk, szakértők és a felek videokonferencia útján történő meghallgatása a bíróság előtt megvalósuló eseménynek minősül, és ugyanolyan bizonyító erővel rendelkezik, mint a nyilvános tárgyaláson megvalósuló események.

3 A bizonyítékok értékelése

3.1 Ha az egyik fél nem jogszerűen szerezte be a bizonyítékokat, vonatkozik-e valamilyen korlátozás a bíróságra az ítélethozattal kapcsolatban?

A bíróság kizárólag a jogszerű bizonyítékokat veheti figyelembe. A „jogszerű” bizonyítékok (*nómina endektiká mésa*) fogalma azokat az eszközöket foglalja magában, amelyek segítségével a bizonyítékok beszerzésre kerültek. A jogellenesen beszerzett bizonyítékok jogellenesek, és azokat nem lehet figyelembe venni.

3.2 Ha félként veszek részt az ügyben, bizonyítéknak számít-e a nyilatkozatom?

Igen, a felek nyilatkozata elfogadható bizonyítékként.

Utolsó frissítés: 13/11/2018

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.